

Szorongva gondolok arra, hogy még csak egy hét telt el 2008-ból, hátravan tehát ötvenegy, ami egyet jelent a nemzet és minden polgára számára ugyanennyi csapdával, átveréssel, és arányosan kalkulálható szegényedéssel. Valójában nem tartok a jövőtől, csak tényszerűen megállapítom róla, hogy aljas lesz, nem várhatok tőle semmi jót. Még csak nem is neheztelek ezért, csendben tudomásul veszem, mert megszoktam, hogy a jövő - a nekem, mint magyarnak kiutalt jövő - az ilyen.

Van valami egészen újszerű sivárság ebben a mai magyar létben. Nem azonos az elmúlt korok szomorúságával, nem azonos a XIX. század közepének spleenjével, végének elidegenedésével, nem azonos a XX. század depressziójával és mészével: ez egy egészen új dolog: nem azért reménytelen, mert deficitje van a reményből, hanem azért, mert nem tud a remény létezéséről sem. Elfelejtettük, hogy lehet reménykedni. Miként azt is, hogy lehet akarni, követelni, lehet tiltakozni, sőt: lángba lehet borítani mindazt, ami ellenünk szerveződik.

Elfelejtettük saját méltóságunkat, 1222-t, a kontinens első alkotmányát; elfelejtettük 1568-at, Európa első vallási tolerancia-törvényét; elfelejtettük 1956-ot, az első látványos szembefordulást a sztalinizmussal; és bármily képtelenség: elfelejtettük már 1989-et is! Pedig micsoda tavasz volt az a tavasz, micsoda ígéretes perspektívájú, rögzmozdító újraindulása az ezeréves nemzetnek! Magyarország otthon ül és nézi a tévét - néha azt sem veszi észre, ha nincs bekapcsolva -, bámulja az új sztrádaszakasz átadási ceremóniáját, és próbálja elhithetni magával, hogy most ő gazdagabb lett egy új sztrádával. Pedig furcsa módon egykoron, amikor még nem voltak sztrádák és völgyhidak a Kárpát-medencében, csak sáros, szekérvájt, girbe-görbe, döcögős utak, az utazók sokkal több reménnyel indultak el, mint mi azt akár csak elképzelni tudnánk.

Nagyszalonta 13 kilométerre, lovasko-csin 35 percnyire volt Gesztől. Érthető, hogy a Szalontán lakó és írnokoskodó Arany János rövid kapacitálás után igent mondott arra a nevelői állásra, melynek ideje alatt a geszti nagy úr, császári és királyi kamarás Tisza Lajos, és hitvese, gróf Teleki Juliánna gyermekének, a 14 éves Tisza Domokosnak szellemiségét kellett kibontakoztatnia. 1851 májusától októberéig, fél éven át volt házitanító a legna-gyobb magyar költő a geszti uradalomban. Szállása a kastély parkjában egy apró házikó volt. (Arany őszintén szerette tanítványát, aki kivételesen tehetséges költői vénával volt megáldva, és ha 19 évesen nem halt volna meg tüdővészben, gyaníthatólag ma, mint jelentős lírikust emlegetnénk. Arany mindenestre így gondolta.) Ezen hónapok költői terméke egy vers (Domokos napra) - a tanár ajándéka a tanítványnak -, amely minden Arany őszesben megtalálható. Ebből idézek:szoveg>Előtted a küzdés, előtted a pálya,

Az erőtlen csügged, az erős megállja...szoveg>Legnagyobb cél pedig, itt, e földi létben, Ember lenni mindég, minden körülményben.szoveg>Miért érzem azt, hogy ma már nem ilyen a világ, ma már nem ilyen szép, szabályos, őszinte, kézben tartható a sors, mint 1851 nyarán lehetett? Miért érzem úgy, hogy minden szépsége, emelkedettsége, igazsága ellenére is, Arany sorai számomra most, itt, a XXI. század elején érvénytelenek? Az ifjú Tisza Domokos 35 percig zötyögött, míg Gesztről Szalontára ért. Mi, az EU-s állampolgárok, autósztrádákon, völgyhídon roboghatunk, megállás nélkül mehetünk a megszüntetett országhatárokon - és mégis: elvettek tőlünk minden, de minden távlatot. Tisza Domokos méltán hihette azt, hogy előtte a küzdés, előtte a pálya, mert tényleg előtte volt. Én viszont tudom, hogy semmi sincs előttem, előttünk. Mert néhány éve Magyarországon minden út Oszödre vezet, de nem csak a politikai, de az ideológiai, az egzisztenciális, és a reményt kereső összes benőtt, gazlepte utak is ott érnek egyszer s mindenkorra véget. Velejéig romlott hatalmi elitünk elérte azt, hogy Arany János ma már nem érvényes.

Összefüggéstelenségeim

Írta: Szócs Zoltán

2008. január 10. csütörtök, 09:33 -

Az ország szellemi állapota egyre jobban aggaszt. Aggaszt az apróságok és a gimnazisták színvonalosítása "az iskolai integráció" miatt, aggaszt az egyetemisták gondja a tandíj miatt, de aggasztanak esetenként a meglett korúak is. Így például kifejezetten ijesztőnek találom az egyház által 1997-ben rehabilitált Bulányi György piarista szerzetes nyilatkozatait. Gyűjtöm őket. Legutoljára néhány napja a Népszabadságban produkálta magát. Bulányi emlékeztet engem bizonyos zsidó körök múltba kapaszkodó, nosztalgizáló emlékezéseire a vészorszakot illetően, ugyanis éppen ő, aki olyan sokat szenvedett a pártállam évtizedeiben, most képes kijelenteni, hogy nagy rokonszenvet érez a kommunizmus iránt, és ha lenne egy valódi marxista, kommunista párt, ő bizony belépne, mert: "Rend akkor lesz, ha meg tud valósulni az, amit a kommunizmus akart". Oszintén meglep, hogy a vasmiséjére készülők, 88 éves egyházi a polgárpukkasztó bonmot-k véget nem érő adagolásával keveri össze a katolicizmust és az evangelizációt. Világi ember vagyok, és protestáns, így sok közöm nin-csen Bulányi úrhoz, de mert szerepelget a világi médiumokban, amelyeket olvasok, jogom van véleményt formálni róla. Véleményem egy mondatba sűrítve ez: Bulányi György a maga Bokor-mozgalmával és hajmeresztő nyilatkozataival, ugyanannyit ártott egyházának, mint az ateisták. Mondom tehát, szinte fenyegetően néz velem szembe 2008 dízsorfala: február, március, április... november, december. Mindezt végig kell élnem-küzdenem, még hozzá remény nélkül. Tényleg, mit csináljon 2008 előszobájában, Magyarországon egy nemzeti radikális, egy Szabó Dezső tanítvány, egy olyan valaki, aki máig Adyt tekinti a legnagyobb magyar vátesznek? Ezeken járt az eszem, amikor a megértő Tolsztoj segítségemre sietett Naplójának egyetlen 1882-es bejegyzésével: "Vess, vess ember, bár tudod, hogy nem te fogsz aratni. Az egyik vet, a másik arat. Te, Lev Nyikolajevics, nem fogsz aratni. Vess, csak vess!... Így tehát világos, az amit úgy cselekszünk, hogy nem látjuk a jutalmát, s mégis szeretettel tesszük, bizonyára isteni. Vess, csak vess, Isten felneveli, s nem te, ember, aratod le majd - hanem az, ami tebenned így is vetni akar."